

شناسایی و بررسی بیولوژی هلیوتیس روی پسته، نحوه و میزان خسارت آن در باغات پسته.

ناصرجلیلوند^۱، حسین فریور مهین^۲

۱- مرکز تحقیقات کشاورزی قزوین

۲- موسسه تحقیقات پسته کشور، رفسنجان

مطالعات انجام شده در سالهای اخیر خسارت هلیوتیس را روی میوه های پسته (میزبان جدید) در باغات رفسنجان اثبات نموده است. طی بررسی هایی که از سال ۱۳۷۶ در این منطقه صورت گرفت، دو گونه هلیوتیس به نامهای *Heliothis armigera* و *H. peltigero* شناسایی گردید. بررسی آمار شکار تله های نوری و بررسی روزانه برگ و خوشه های پسته نشان داد که حشرات بالغ از اواخر دهه دوم فروردین ماه در باغات پسته فعالیت خود را آغاز می کنند. حشرات ماده تخم های خود را بصورت انفرادی روی میوه، دو طرف برگها، دم برگ و دم خوشه قرار می دهند. اواخر فروردین ماه لاروهای سن ۱ از پوست میوه پسته تازه تشکیل شده تغذیه نموده و با ایجاد سوراخی وارد آن می شوند و سپس با تغذیه از جنین ایجاد خسارت می نمایند. لاروهای مسن تر با ایجاد سوراخ بزرگتری از میوه خارج شده و وارد میوه بعدی می شوند. بدین ترتیب هر لارو در طول دوره لاروی بین ۸ تا ۱۲ و بطور متوسط ۹/۲ میوه را مورد تغذیه قرار میدهد. در شرایط آزمایشگاهی (دما $25 \pm 2^{\circ}\text{C}$ و رطوبت $50 \pm 5\%$) طول دوره لاروی حدود ۳ هفته می باشد. لاروهای کامل در عمق کمی از خاک سفیره می شوند. طول دوره شفیرگی بین ۸ تا ۱۴ و بطور متوسط ۱۱/۶ روز است. ظهور حشرات کامل مصادف با تشکیل پوسته استخوانی پسته می باشد. خسارت آفت مربوط به لاروهای نسل اول می باشد و نسلهای بعد روی پسته فعالیت ندارند و از داخل باغات مهاجرت کرده و روی علفهای هرز حاشیه باغهای پسته بخصوص اسکنبیل کرمانی (بتو) (*Calligonum bungei*) سیکل زندگی خود را ادامه می دهند.